

วารสารศิลปการจัดการ

Journal of Arts Management

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2562

Vol.3 No. 2 May – August 2019

ISSN: 2630-0427 (Online)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ ในการพัฒนาศักยภาพผลงานทางวิชาการในลักษณะบทความทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ และ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

นโยบายการตีพิมพ์

วารสารศิลปการจัดการ เป็นวารสารราย 4 เดือน รับผิดชอบและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในมิติด้านศิลปศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทรรศน์หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Doubleblind Peer Review)

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในวารสารศิลปการจัดการ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) คือ	ฉบับที่ 1	มกราคม – เมษายน
	ฉบับที่ 2	พฤษภาคม – สิงหาคม
	ฉบับที่ 3	กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

มูลนิธิธรรมภาณวิวัฒน์

ที่ปรึกษา

นายวรรณชนพล หิรัญบุรณะ ประธานมูลนิธิธรรมภาณวิวัฒน์

บรรณาธิการ

พระปลัดสมชาย ปโยโค (ดำเนิน), ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ดร. รุ่งรัตน์า เจริญจิตต์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ณัฐมน นานโพธิ์ศรี

สถาบันรัชต์ภาคย์

กาญจน์วดี โชควิทยานุกูล

สถาบันรัชต์ภาคย์

กองบรรณาธิการ

Prof. Dr. Pankaj Srivastava

Mortal Nehru National Institute of
Technology, India

Assoc. Prof. Dr. Wazid Khan

T. C. College Baramati, India

Assoc. Prof. Sengchanh Chantasane

National University of Laos, Laos

Ven. Dr. Budi Utomo

Samaratunga Buddhist College,
Indonesia

Dr. Chai Ching Tan

Mae Fah Luang University, Thailand

ศ.ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ

มหาวิทยาลัยรังสิต

ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.ศิวัช ศรีโสภากุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รศ.สิทธิพันธ์ พุทธหนู

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดร.ญาณกร ไ้ประยูร

สถาบันรัชต์ภาคย์

ดร.นารา กิตติเมธิกุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดร.จันทนา อุดม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ด้านสาขาศิลปศาสตร์

Prof. Dr. Pankaj Srivastava

Mortal Nehru National Institute of
Technology, India

Assoc. Prof. Dr. Wazid Khan

T. C. College Baramati, India

Dr. Chai Ching Tan

Mae Fah Luang University, Thailand

Assoc. Prof. Sengchanh Chantasane

National University of Laos, Laos

ศ.กิตติคุณ ดร. สุเทพ เชาวลิตร

สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ

ศ.ดร. ชีระ รุญเจริญ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ศ.ดร. จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร. พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รศ.ดร. สุการต์พิชา ปิยะธรรมวรกุล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

รศ. โกมล ปราชญ์กัตัญญ

สถาบันรัชต์ภาคย์

ผศ.ดร. ชิตีมา พลัปลีง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ผศ.ดร. ภาคนันท์ ศาลาทอง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผศ.ดร. สาทร ทรัพย์รวงทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผศ.ดร. ปิยพงษ์ พลัปลีง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ผศ.ดร. พรลภัส สุวรรณรัตน์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์
ดร.ภูมิภควัชร จูมพงศ์คชศร

ดร.ลำพอง กลมกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ด้านสาขาวิชาประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์

ศ.กิตติคุณ ดร. ไพบูลย์ ช่างเรียน

ศ.ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ

ศ.ดร. ดิน ปรัชญพฤทธิ

รศ.ดร. ยศศักดิ์ โกไตรกานนท์

รศ.ดร. วิทยา ชินบุตร

รศ.ดร. สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร. ศิวชัย ศรีโกตากุล

รศ. สิทธิพันธ์ พุทธหนู

รศ. เฉลิมพล ศรีหงษ์

ผศ. พ.ต.อ. ดร. มีชัย สีเจริญ

ผศ.พ.ต.ท.หญิง ดร.ศิริพร นุชสำเนียง

ผศ.ดร. อุบล วุฒิพรโสภณ

ดร. ญาณกร ไทประยูร

ดร.นารา กิตติเมธีกุล

สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

ข้าราชการเกษียณอายุ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สถาบันรัชต์ภาคย์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ด้านสาขาวิชาวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ศ.ดร. วิเชียร วิทยอุดม

ศ. ดร. เตือน คำดี

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร.

พระเมธาวิสัยรส, รศ.ดร.

รศ.ดร. วิทยา จิตนุพงษ์

รศ.ดร. ยูภาติ ปณะราช

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รศ.ดร. โกนิญฐ์ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร. รัตน์ะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
พระมหามหาวินทร์ ปริสุตฺตโม, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร. อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาขวัญชัย กิตฺติเมธี, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาวิริยธน์ วรินฺโท, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระณัฏ วฑฺฒโน, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร. โยตะ ชัยวรมนกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ฝ่ายจัดการ

ดร. นันทวรรณ บุญช่วย ดร.ธัญนันท์ จันทร์ทรงพล ผจกศกดี ปัทมะคังข์

สำนักงานกองบรรณาธิการ

146/3 ซอยรามคำแหง 112 แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร
10240 โทร. 096 885 5234

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปการจัดการ (Journal of Arts Management) โดย มูลนิธิ
ธรรมมาภิวัฒน์ สำหรับฉบับนี้ ได้รับความสนใจจากคณาจารย์ นักวิชาการ และ
นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ได้ส่งผลงานเพื่อตีพิมพ์ในฉบับนี้ ดังนี้

**บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
ในโรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดย ปิลกิส สุนทรพงษ์** การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของ
เด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครอง
นักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านโคมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and
Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของจำนวนประชากร 100 คนได้กลุ่มตัวอย่าง
ทั้งสิ้น 80 คน และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ด้วยการจับฉลาก เครื่องมือในการวิจัย เป็น
แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิ
สติก แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .96

**การพัฒนาสมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมงาน
ประดิษฐ์โดย น้ำผึ้ง สมตัว** การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา และ
เปรียบเทียบสมาธิเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นก่อนและหลังการใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี
ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดปากบึง สำนักงานเขตลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร ที่มีภาวะสมาธิสั้น จำนวน 6 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดย
การประเมินพฤติกรรมที่แสดงออก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการสอน
กิจกรรมงานประดิษฐ์ และ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น มี
ลักษณะกำหนดคำตอบเป็นความเรียง 4 ระดับ ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ประเมิน 20
พฤติกรรม การเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการทดลอง

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นของกลุ่มตัวอย่าง ก่อน และหลังการทดลองมาเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนการมีสมาธิที่เพิ่มขึ้น ระหว่างก่อน และหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบอย่างยั่งยืน โดย **ฤดี แสงเดือนฉาย และ เรืองดาว ทวะชาติ** บทความวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดทำการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดประเด็นสนทนากับกลุ่มสนทนา จำนวน 30 คน ศึกษาจากเป้าหมายเชิงคุณภาพ ทางสถานีวิทยุพระพุทธศาสนา F.M. 101.75 Mhz. ได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 30 ฉบับ คัดเลือกหมู่บ้านที่เข้ารับการประเมินหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ และมีตัวแทนหรือผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากผู้ตอบแบบสอบถาม 5 หมู่บ้าน

ปัจจัยสนับสนุนของผู้ปกครองในการตัดสินใจนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดย **บุญยาพร วัตจันทร์** การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ และ ระยะเวลาการเข้ารับการศึกษานักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 15 % จากโรงเรียนทั้งหมด 10 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ 5 ระดับ

ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดย **สำเริง สันจะโป๊ะ** การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอน

คนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำแนกตามวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมจริยธรรม นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด แบบสอบถามทั้ง ฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .95

ประสิทธิผลการป้องกันภาวะตกลือตหลังคลอดตามแนวทางสามพรานโมเดลโรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม โดย **สุนันtha เ้าเจริญ** การศึกษาครั้งนี้เป็นการนำเสนอประสิทธิผลของการปรับกระบวนการพยาบาลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกลือตหลังคลอดได้ครบถ้วน เพิ่มศักยภาพในการป้องกันการเกิดภาวะตกลือตหลังคลอด รวมถึง ประสิทธิภาพในการดูแลขณะเกิดภาวะตกลือตหลังคลอดทันที จากการใช้แนวทาง สามพรานโมเดล โดยมีสัญลักษณ์แถบสี มาตรฐานการการดูแลผู้คลอด PPH Box และ Poster Job Distribution เป็นส่วนประกอบ โดยวิธีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Research) เปรียบเทียบผลก่อนและหลัง การทดลองด้วย Paired-Samples T test กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากหญิงตั้งครรภ์ที่มารับการ บริการในหน่วยงานห้องคลอด โรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม

กองบรรณาธิการขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงบทความให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อการพัฒนาวารสารเข้าสู่การรับรอง คุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารไทย (TCI) ต่อไป

พระปลัดสมชาย ปโยโค (ดำเนิน), ดร.
บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทบรรณาธิการ	
บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกออทิสติกในโรงเรียนอนุบาลบ้านโตม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร: Family Role on Social Skills Development of Autistic Children in Dome Nursery School under the Office of the Basic Education Commission, Bangkok บิลกิส สุนทรพงษ์: <i>Bilkis Suntonpong</i>	69–82
การพัฒนาสมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์: Development of meditation for children with ADHD น้ำผึ้ง สมด้ว: <i>Numpreng Somtu</i>	83–90
แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธ ต้นแบบอย่างยั่งยืน: Guidelines for the Development of Sustainable Buddhist Village Project Management ฤดี แสงเดือนฉาย และ เรียงดาว ทวะชาลี: <i>Ruedee Saengdeunchay and Riangdow Tavachalee</i>	91–104
ปัจจัยสนับสนุนของผู้ปกครองในการตัดสินใจนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพกลาง: Parental Support Factors in Children's Decision Making School Bangkok Central Group บุญยาพร วัจน์จันทร์: <i>Bunyapon Wudjun</i>	105–114

ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ
เห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน: Problems Ethical Issues in Students
with Disabilities In school for the Blind the Office of the
Private Education Commission

สำเริง สันจะโป๊ะ: *Sumrong Sunjapo*

ประสิทธิผลการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดตามแนวทาง
สามพรานโมเดลโรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม:
The Effectiveness of Prevention of Postpartum Hemorrhage,
According to the Sampharn Model, Samphran Hospital,
Nakhon Pathom Province

สุนันทา เอื้อเจริญ: *Sunanta Outchareon*

บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของ
เด็กออทิสติกในโรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร
Family Role on Social Skills Development of Autistic Children in
Dome Nursery School under the Office of the Basic Education
Commission, Bangkok

บิลกิส สุนทรพงษ์

Bilkis Suntonpong

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

Email: bilkis01@gmail.com

Received March 1, 2019; **Revised** March 12, 2019; **Accepted** August 7, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านโคมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของจำนวนประชากร 100 คนได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 80 คน และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยการจับฉลาก เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาท

ครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .96 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ในสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน โดยรวม และด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการดำรงชีวิต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการควบคุมตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ในลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการควบคุมตนเอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการดำรงชีวิต และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะทางสังคม; ครอบครัว; ออทิสติก

ABSTRACT

This research aims to (1) study and compares the role of families in the development of social skills of autistic children in Dome Nursery School Under the Office of the Basic Education Commission, Bangkok. The sample size was calculated using Krejcie and Morgan at the confidence level of 95% of the 100 population. The samples were 80 and simple random sampling was used. Research tools a questionnaire about family roles on social skills development of autistic children. Dome Nursery School under the Office of the Basic Education Commission Bangkok. The reliability of the questionnaire was 96. the results are as follows.

1. Results of the study on family roles on social skills development of autistic children. Dome Nursery School under the Office of the Basic Education Commission Bangkok and the whole. Very high

2. Results of comparison of family roles on children's social skills development. Wisdom Dome Nursery School under the Office of the Basic Education Commission, Bangkok in different marital status and adjustment/problem-solving. Interpretation and life. There was no statistically significant difference at .05 level. And the relationship. There was a statistically significant difference .05

3. Results of comparison of family roles on children's social skills development. Wisdom Dome Nursery School under the Office of the Basic Education Commission, Bangkok in a different family-style by overview. And adaptation /problem-solving. Interpretation and self-control. There was no statistically significant difference at .05 level. And the relationship. There were statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: Social Skills; Family; Autistic

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย วรรคสองกำหนดว่าการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ วรรคสามกำหนดว่าการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และวรรคสี่กำหนดว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบ ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น อีกทั้งแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 22 กำหนดว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดการศึกษาให้กับเด็กพิการ ในรูปแบบของโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ การเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติทั่วไป การเตรียมความพร้อมและการฟื้นฟูสมรรถภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดและห้องเรียนคู่ขนานเด็ก ออทิสติกในโรงเรียนปกติ โดยการกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547)

เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มหนึ่งที่มีความบกพร่องของพัฒนาการหลายด้านได้แก่ ความบกพร่องของทางสังคม การสื่อสาร จินตนาการ และ

การแสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ (Howlin, Cohen & Hadwin, 1998) เด็กออทิสติกที่เข้าโรงเรียนเรียนร่วมกับเด็กปกติมักจะไม่สามารถประสบความสำเร็จ เนื่องจากปัญหาในการเข้ากับเพื่อน การเล่นและการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น การขาดทักษะทางสังคมเป็นปัญหาหลักของเด็กออทิสติก (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2545)

เด็กออทิสติกขาดความเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคม การสร้างปฏิสัมพันธ์ไม่เป็นธรรมชาติมีพฤติกรรมทางสังคมไม่สมวัย ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวหรือบุคคลรอบข้าง แม้บุคคลในครอบครัวมีขอบเขตจำกัดในการแสดงออกทางสีหน้าและการสื่อสารอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่สามารถรับรู้การแสดงอารมณ์ทางใบหน้าที่ทำทาง เพราะเด็กอ่านจิตใจคนอื่นไม่เป็น เมื่อเด็กขาดกระบวนการคิดที่เป็นนามธรรม จึงจะเห็นได้เสมอว่าเด็กออทิสติกหัวเราะเมื่อเห็นแม่ร้องไห้ แม่เด็กที่ได้รับการปรับพฤติกรรมและสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้แล้วยังหัวเราะเมื่อเพื่อนถูกครูทำโทษ จากพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้เด็กออทิสติกไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและบุคคลทั่วไป และมีปัญหาทักษะทางสังคม (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2545)

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะและมีความสำคัญต่อมนุษย์ในการดำรงชีพและการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่สังคมเล็กๆ คือ ครอบครัว สังคมห้องเรียน โรงเรียน อาชีพการงาน ชุมชน ประเทศ จนกระทั่งสังคมโลก ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันโดยอาศัยทักษะทางสังคม (ศรีกัลยา พิงแสงสี, 2539) ทักษะทางสังคมมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางสังคมของเด็กมากและส่งผลกระทบต่อตัวเด็กในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านจิตใจ สังคม การเรียน การปรับตัวทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขและพัฒนาทักษะทางสังคมแก่ให้เด็ก โดยความร่วมมือของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา, 2536) การพัฒนาทักษะทางสังคมและประสบการณ์ การที่ประสบความสำเร็จให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องกระทำตั้งแต่เริ่มแรก เพราะทักษะทางสังคมจะทำให้เด็กมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี สามารถพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม ช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เหมือนเด็กปกติ (Cook and Others, 1996) ทักษะทางสังคมมีความสำคัญเพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่จะดำรงชีวิต

และทำให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การขาดทักษะทางสังคมอาจก่อให้เกิดผลในทางลบต่อบุคคลเป็นอันมาก การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยากก่อให้เกิดความขัดแย้งและมีปัญหาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ขาดโอกาสในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้และแนวปฏิบัติให้กับเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้กับเด็กสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมเพราะผู้ปกครองเป็นผู้ใกล้ชิด เผชิญกับปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในตัวเด็กมากที่สุด (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม สถานภาพสมรส และลักษณะครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านโคมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ของจำนวนประชากร 100 คนได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 80 คน และสุ่มแบบง่าย (random sampling) ด้วยการจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพสมรส

3.1.1.1 อยู่ด้วยกัน

3.1.1.2 แยกกันอยู่

3.1.2 ลักษณะครอบครัว

3.1.2.1 ครอบครัวเดี่ยว

3.1.2.2 ครอบครัวขยาย

3.2 ตัวแปรตาม บทบาทครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา

3.2.2 ด้านการสื่อความหมาย

3.2.3 ด้านการควบคุมตนเอง

3.2.4 ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน

3.2.5 ด้านการสร้างสัมพันธภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (multiple choices) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพสมรส และลักษณะครอบครัวของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการดำรงชีวิต และด้านการสร้างสัมพันธภาพ โดยมีระดับการปฏิบัติให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติกับเด็กมากที่สุด มีการปฏิบัติกับเด็กมาก มีการปฏิบัติกับเด็กปานกลาง และมีการปฏิบัติกับเด็กน้อย มีการปฏิบัติกับเด็กน้อยที่สุด แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .96

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่ง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับผู้ปกครอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนัดวันรับกลับคืน จำนวน 80 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยการหาค่าร้อยละ เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนตัวสถานภาพสมรส และลักษณะครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร กรณี 2 กลุ่มใช้สถิติ t-test แบบ Independent

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษารoles of familyต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรุงเทพมหานครโดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการดำรงชีวิต และด้านการสร้างสัมพันธภาพ พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ในสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันโดยรวม และด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการดำรงชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการควบคุมตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ในลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการควบคุมตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการดำรงชีวิต และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยในการศึกษาเรื่อง บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษามหาวิทยาลัยของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานครโดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการดำรงชีวิต และด้านการสร้างสัมพันธภาพ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียน

อนุบาลบ้านโคมได้มีโครงการ “สานฝัน” ซึ่งเป็นโครงการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกด้านมาฝึกทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกทักษะดังกล่าวด้วย เมื่อผู้ปกครองได้เข้ามาร่วมฝึกทักษะได้รับความรู้ ความจำเป็น และความบกพร่องในทักษะดังกล่าวของเด็กออทิสติก จึงเห็นถึงความสำคัญของทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็กออทิสติก จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการดำรงชีวิต และด้านการสร้างสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มัทนา บุญสิงห์ (2554) ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้ปกครองต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น : ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิกชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร พบว่า สมาชิกชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร มีบทบาทต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมเด็กสมาธิสั้น โดยภาพรวมและรายด้าน ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการดำรงชีวิต และด้านการสร้างสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ในประเภทสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้าน ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ด้านการปรับตัว/การแก้ไข้ปัญหา การสื่อความหมาย และการดำรงชีวิต เป็นปัญหาเฉพาะตัวของเด็กออทิสติก ไม่ว่าครอบครัวที่อยู่ด้วยกันหรือครอบครัวแยกกันอยู่ก็พบกับปัญหาเช่นเดียวกัน จึงทำบทบาทต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิรันดร์ คำยอง (2550) ศึกษาเรื่อง บทบาทครอบครัวในการเสริมศักยภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนรังษิวิทยา พบว่า ครอบครัวที่มีสถานภาพสมรส

แตกต่างกัน มีบทบาทในการเสริมสร้างศักยภาพนักเรียน ไม่แตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้าน ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการดำรงชีวิต ส่วนด้านการควบคุมตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกันโดยที่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ครอบครัวที่แยกกันอยู่ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าครอบครัวที่อยู่ด้วยกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวที่แยกกันอยู่ลูกจะอยู่กับพ่อ หรือแม่คนใดคนหนึ่ง การดำรงชีวิตเปลี่ยนไปครอบครัวมีเวลาให้กับลูกน้อยลง ทำให้ครอบครัวมีบทบาทต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ด้านการควบคุมตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิรันดร์ คำยอง (2550, หน้า 63) ศึกษาเรื่อง *บทบาทครอบครัวในการเสริมศักยภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนรังสิวิทยา* พบว่า ครอบครัวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีบทบาทในการเสริมสร้างศักยภาพนักเรียน แตกต่างกัน ในด้านการควบคุมตนเอง และด้านการเสริมสร้างสัมพันธภาพ

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โรงเรียนอนุบาลบ้านโคม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ในของลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้าน ด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา ด้านการสื่อความหมาย และด้านการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ลักษณะด้านการปรับตัว/การแก้ปัญหา การสื่อความหมาย และการดำรงชีวิต เป็นลักษณะที่เป็นปัญหาต่อสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ไม่ว่าครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขยายต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงทำให้ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีบทบาทไม่แตกต่างกันในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาวิตรี แสงศิลป์ (2551) ศึกษาเรื่อง *บทบาทของครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน* พบว่า ครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ส่วนด้านการควบคุมควบคุมตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของแต่ละคนแตกต่างกัน วิธีชีวิตของครอบครัวเกี่ยวกับครอบครัวขยายก็ไม่เหมือนกัน ครอบครัวขยายมีสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นอบอุ่นของเครือญาติ ไม่ว่าจะเป็นจาก ปู่ ย่า ตา ยาย หรือคนอื่น ๆ ในบ้าน ส่วนครอบครัวเดี่ยวมีเพียงพ่อกับแม่ และลูก ๆ เท่านั้น จึงทำให้ครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย มีบทบาทต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมเด็กออกทิสติก ด้านการควบคุมตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพ แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มัทนา บุญสิงห์ (2554) ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้ปกครองต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น : ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิกชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร พบว่า สมาชิกชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นแตกต่างกัน ในด้านการควบคุมตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. โรงเรียนเรียนควรจัดกิจกรรมในโครงการ “สานฝัน” อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น เพื่อเป็นการฝึกผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างถูกวิธี
2. ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาทักษะทางสังคม ในการดำรงชีวิตเด็กออทิสติก ให้มากขึ้น เพราะจากผลการวิจัยผู้ปกครองมีบทบาทในด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาบทบาทผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะทางด้านอื่น ๆ ของเด็กออทิสติก
2. ศึกษาองค์ประกอบในด้านการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โซติสุขการพิมพ์.
- ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. (2536). *แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2545). *การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิรันดร์ คำทอง, (2550), *บทบาทของครอบครัวในการเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนรังสิววิทยา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2545). *คู่มือการฝึกและดูแลเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ:โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์.
- มัทนา บุญสิงห์. (2554). *บทบาทครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น: ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิกชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีกัลยา พึ่งแสงสี. (2539). *การศึกษาพฤติกรรมของครูในการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาวิตรี แสงศิลป์. (2551). *บทบาทของครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*.
- Cook and Others. (1996). *Initial national report on the convention of the rights of the child*.

Howlin P., Baren, Cohen, S., & Hadwin, J. (1998). *Teaching children with autism to mind-read: A practical guide for parents and professionals*. West Sussex, England: John Wiley & Sons, Ltd.

Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research Activities. *Education and Psychological Measurement*, 30, 607–610.

การพัฒนาสมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรม งานประดิษฐ์

Development of meditation for children with ADHD

น้ำผึ้ง สมต้ว

Numpreng Somtu

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

Email: preng_somtu@gmail.com

Received March 2, 2019; **Revised** March 10, 2019; **Accepted** August 7, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา และเปรียบเทียบสมาธิเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นก่อนและหลังการใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดปากบึง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ที่มีภาวะสมาธิสั้น จำนวน 6 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการสอนกิจกรรมงานประดิษฐ์ และ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น มีลักษณะกำหนดคำตอบเป็นความเรียง 4 ระดับ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่ประเมิน 20 พฤติกรรม การเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการทดลอง นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นของกลุ่มตัวอย่างก่อน และหลังการทดลองมาเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนการมีสมาธิที่เพิ่มขึ้นระหว่างก่อน และหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น 2) สมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิ
สั้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ พบว่าหลังการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ สามารถพัฒนาสมาธิเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: สมาธิ; สมาธิสั้น; งานประดิษฐ์

ABSTRACT

The purpose of this study was to compare and contrast children with ADHD before and after using artificial intelligence. The samples used in this study were male students aged between 5–6 years studying in the second kindergarten. Ladkrabang District Office Bangkok There were 6 patients with ADHD. The instruments used in this study were the instructional plans, the inventive activities, and the behavioral assessment forms for students with ADHD. There are four levels of behavioral responses. These behaviors are assessed. 20 collected behaviors for this research. Data were collected by experimental method. The data obtained from the behavioral assessment of students with ADHD were used. After the experiment, the difference in median scores was increased. And after the activity using the invention. The results are as follows. 1) Concentration for children with ADHD from learning activities through the use of artificial activities has increased. 2) Concentration for children with ADHD from learning activities using artificial activities. It was found that post-learning management using artificial intelligence. Can develop more concentration.

Keywords: Concentration; ADHD; Invention

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 วรรค 2 ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ มีร่างกายพิการ ทูพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักการ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

เด็กสมาธิสั้นมักจะขาดทักษะหลายประการที่เด็กอื่น ๆ มี เช่น การควบคุมตนเอง การคิดก่อนทำ การยับยั้งชั่งใจตนเอง ความรับผิดชอบ การบริหารเวลา และการมีวินัย ปัญหาในการรักษาส่วนหนึ่งเกิดจากการที่พ่อแม่และครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถเลี้ยงดูฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่ขาดอยู่ การฝึกทำได้ยากต้องใช้เวลา และใช้เทคนิควิธีการที่ได้ผล การช่วยเหลือเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้นนั้น นอกจากแพทย์จะให้ยากินเพื่อให้มีสมาธิในการเรียนแล้ว พ่อแม่และครูมีส่วนช่วยอย่างมาก ในการฝึกทักษะหลายประการที่เด็กสมาธิสั้นยังขาดอยู่ ซึ่งการขาดทักษะเหล่านั้นแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้หงุดหงิด เช่น ดื้อ ชน พูดไม่ฟัง ไม่มีระเบียบวินัย ไม่คิดก่อนทำ ไม่รอบคอบ ประมาท เลินเล่อ เอาแต่ใจตัวเอง การแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่จะยากลำบาก การฝึกทักษะที่ดีให้เกิดขึ้นก่อนจึงมีความสำคัญมาก เพื่อป้องกันเด็กสมาธิสั้นมีพฤติกรรมไม่ดีจนติดเป็นนิสัยไปจนโต การฝึกทักษะมักต้องใช้เวลาเป็นเดือนหรือเป็นปี ต้องอาศัยความอดทน ความเอาใจจริงเอาใจ ความสม่ำเสมอ และความร่วมมือของพ่อแม่อย่างมาก เด็กปกติทั่ว ๆ ไปนั้นมักฝึกพฤติกรรมได้เร็วแต่เด็กสมาธิสั้นจะฝึกยาก ฝึกแล้วลืมนายใน ระยะแรก ๆ พ่อแม่จึงไม่ควรคาดหวังผลเร็วไม่ควรเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมเด็กสมาธิสั้นกับเด็กทั่ว ๆ ไป การฝึกควรจะเริ่มตั้งแต่เด็กอายุน้อยไปสิ้นสุดเมื่อเด็กโต

เป็นวัยรุ่นตอนปลายเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ถ้าต้องการประเมินผล การฝึกควรเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเองโดยติดตามระยะยาว จะเห็นความสำเร็จชัดเจนขึ้นทีละน้อย เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาตนเองในระยะยาวต่อไป (พนม เกตุมาน, 2550)

สมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเรียนรู้รอบตัวได้ หากสมาธิของเด็กนั้นเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานั้น ๆ หรือมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ในระยะเวลามีจำกัดและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมักก่อให้เกิดการขาดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ รู้สึกว่าคนที่ทำอะไรไม่ค่อยประสบความสำเร็จ จากสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน สิ่งที่พบเห็นอยู่บ่อยครั้งนั้นคือ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียน อันเนื่องมาจากความสนใจและสมาธิที่มีขีดจำกัด อันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่มีความน่าสนใจมากมาย และพร้อมที่จะดึงดูดความสนใจของเด็กให้เปลี่ยนไปมาได้ ซึ่งปัจจุบันการเรียนการสอนในโรงเรียนครูมักพบปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นกับนักเรียน และครูส่วนใหญ่มักจะมองข้ามปัญหา ละเลย มองไม่เห็นความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูยังขาดวิธีและกระบวนการในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา แต่ในความเป็นจริงแล้ว เด็กในวัยเรียนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา โดยเฉพาะช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 – ป.3) ในภาวะปกติแล้วความสนใจ และสมาธิของเด็กในวัยนี้มีขีดจำกัดอยู่แล้ว สาเหตุเนื่องจากพัฒนาการทางด้านสมอง อารมณ์ สังคม และการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ ต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่เหมือนเด็กโตส่วนใหญที่สามารถควบคุมตัวเองได้ดี และด้วยเหตุนี้เองถ้ามีบางสิ่งบางอย่างที่สามารถพัฒนาหรือสร้างสมาธิให้เด็กเหล่านี้ได้ตั้งแต่นั้น เด็กเหล่านี้จะโตได้อย่างมีศักยภาพ มีสมาธิในการทำกิจกรรมหรือสิ่งต่าง ๆ ได้ดีสำหรับครูผู้สอน (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2546) งานประดิษฐ์ไม่ได้เน้นเพื่อให้ได้ชิ้นงานเท่านั้น แต่สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ครูผู้สอนต้องสามารถทำให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นขั้นตอน และมีความประณีต ซึ่งเด็ก ๆ จะได้ฝึกทั้งความอดทนและสมาธิในการทำงาน (คมชัดลึก, 16 มกราคม 2547)

ดังนั้นการพัฒนาสมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอนเป็นแนวทางในการนำกิจกรรมงาน

ประดิษฐ์มาใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีอาการสมาธิสั้น ทำให้มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากขึ้นและนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการพัฒนาสมาธิของเด็กที่มีอาการสมาธิสั้น ก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมงานประดิษฐ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดปากบึง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน ที่มีภาวะสมาธิสั้น จำนวน 12 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดปากบึง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ที่มีภาวะสมาธิสั้น จำนวน 6 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมงานประดิษฐ์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีสมาธิที่ยาวขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือทดลอง คือ แผนการจัดกิจกรรมงานประดิษฐ์
2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นบกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึมของกระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสมาธิเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นก่อนและหลังการใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ โดยการประเมินพฤติกรรมสมาธิสั้นก่อนการทดลอง (pre-test) โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น เป็นเวลา 1 สัปดาห์เพื่อนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคะแนนหลังการทดลอง (post-test) ดำเนินการทดลอง โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการฝึก 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 10.00 – 10.30 น. รวมเป็นระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 12 ครั้ง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบสมาธิที่ยาวขึ้นระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ โดยเปรียบเทียบ Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาสมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้น จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น
2. สมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้น จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์สามารถพัฒนาสมาธิเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้น โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ ดังนี้

1. สมมติสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมงานประดิษฐ์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความมานะ อดทน รักในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ มีสมาธิและอารมณ์มั่นคง อีกทั้งทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน ช่วยพัฒนาสติปัญญาและความคิด ทำให้เกิดทักษะในการทำงานฝีมือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จึงส่งผลให้เด็กมีสมาธิเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วรณี วงศ์พานิชย์ (2546) ได้กล่าวว่างานประดิษฐ์ช่วยให้การทำงานของสมองและประสาทสัมผัสประสานสัมพันธ์กัน กล่าวคือทำให้ผู้ประดิษฐ์เกิดพัฒนาทางความคิด สติปัญญา ความสามารถ รวมทั้งส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความละเอียดรอบคอบ ในการทำงาน มีความมานะอดทน รักในการทำงาน และรู้คุณค่าของผลงาน และยังส่งเสริมให้มีสมาธิและอารมณ์มั่นคง กิจกรรมงานประดิษฐ์ส่งผลให้เกิดความอดทน และเกิดสมาธิเพิ่มมากขึ้น

2. สมมติสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์สามารถพัฒนาสมาธิเพิ่มมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติยา จันทะเกตุ (2555) พบว่า กิจกรรมงานประดิษฐ์ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสมาธิในการเรียนรู้และทำงานเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรใช้คำสั่งที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และพูดเสียงดังฟังชัด เนื่องจากเด็กมีความเข้าใจภาษา และความหมายจำกัด รวมทั้งมีการสาธิตการทำกิจกรรมอย่างชัดเจน
2. สถานที่ในการทำกิจกรรมควรเป็นสถานที่ที่คนไม่พลุกพล่าน เนื่องจากเด็กมีช่วงความสนใจสั้น วอกแวกง่าย ทำให้ทำกิจกรรมไม่เต็มที่

3. นำหลักการเสริมแรงมาใช้ขณะทำกิจกรรม เช่น การให้รางวัล การปรบมือ การให้คำชมเชย เพื่อให้เด็กมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

4. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมาธิของเด็กในการใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ไปฝึกพัฒนาเด็กที่บ้านต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ไปฝึกพัฒนากับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่น ๆ

2. ควรนำกิจกรรมประเภทอื่น ๆ อาทิเช่น การละเล่นพื้นบ้าน ไปฝึกพัฒนาสมาธิเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นในระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คมชัดลึก. (2547 มกราคม 16). *นวัตกรรมกรรมครูพันธุ์ใหม่*: กพอ. ฝึกดกอดทนสมาธิค้นพบตัวตนของตนเอง. คมชัดลึก, 1
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: ศรุสภา
- นิตยา จันทะเกตุ. (2555). *การพัฒนาสมาธิสำหรับเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนม เกตุมาน. (2550). *สุขใจกับเด็กสมาธิสั้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล
- วรรณี วงศ์พานิชย์. (2546). *การงานอาชีพและเทคโนโลยี งานประดิษฐ์ ม.1-3*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2546). *สร้างสมาธิให้ลูกคุณ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้น แบบอย่างยั่งยืน

Guidelines for the Development of Sustainable Buddhist Village Project Management

¹ฤดี แสงเดือนฉาย และ เรียงดาว ทวะชาลี

¹Ruedee Saengdeunchay and Riangdow Tavachalee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus

¹Email: ruedee.sae@mcu.ac.th

Received April 15, 2019; Revised April 25, 2019; Accepted August 27, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดทำกรสนทนากลุ่ม โดยกำหนดประเด็นสนทนากับกลุ่มสนทนา จำนวน 30 คน ศึกษาจากเป้าหมายเชิงคุณภาพ ทางสถานีวิทยุพระพุทธศาสนา F.M. 101.75 Mhz. ได้แจกแบบสอบถามจำนวน 30 ฉบับ คัดเลือกหมู่บ้านที่เข้ารับการประเมินหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ และมีตัวแทนหรือผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากผู้ตอบแบบสอบถาม 5 หมู่บ้าน

ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พบว่า (1) ด้านบริบทโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยกับสภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบัน (2) ด้านปัจจัยนำเข้า มหาวิทยาลัยมี

การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ ในทางปฏิบัติมีบุคลากรมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามโครงการ (3) ด้านกระบวนการ บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ระยะเวลาในการดำเนินงานตามโครงการน้อย (4) ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ของโครงการยังไม่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ส่วนด้านผลกระทบ ชาวบ้านผู้เข้าร่วมโครงการในชุมชนละเว้นอบายมุข เช่น ลดการดื่มสุรา ลดปริมาณการสูบบุหรี่ ลดการเสียด (เล่นหวย) ละเว้นการเล่นการพนัน มีการรณรงค์ จัดกิจกรรมไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข การพนันและสิ่งเสพติดของมีนเมา ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี และกิจกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การบริหารจัดการโครงการ; หมู่บ้านชาวพุทธ; ความยั่งยืน

ABSTRACT

This research article aims to study the development guidelines for the management of the Buddhist village project. Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus is qualitative research using data collected by organizing group discussions and determining the issues of discussion with the discussion group of 30 people studied from the quality goals of the Buddhism radio station, FM 103.75 Mhz. Conducted 30 questionnaires according to the number of villages that have been evaluated in the Buddhist village model and have representatives or village headmen, those involved in the survey of 5 villages, representing of the project participants the results of the research revealed that the development of the prototype Buddhist village project. Based on the evaluation of the management of the prototype Buddhist village project. When applying the results of the 4 aspects to the score and ranking from highest to lowest to find ways to improve the management of the prototype Buddhist village project to be successful to used as a guideline for future projects found that (1) the context of the prototype

Buddhist village project Determine objectives in line with the university's policy and the current social problems and stakeholders see the importance of the project. (2) the input factor, the university has appointed a person who responsible for the project, but in practice there are not enough personnel for the implementation of the project, resulting in lack of efficiency and effectiveness as well as activities of the Buddhist village project. The model is still unable to achieve concrete results. (3) In terms of the process, there are a few personnel involved in the planning and the duration of the implementation of the project has a short deadline. There are evaluation and summary of the results of operations that are delayed so that the results cannot be used to improve and develop on time. (4) On the production side, consisting of the evaluation of the implementation of the project. The achievement of the project is not yet clear. The impact on the villagers, the project participants in the community ignored the temptation, such as reducing alcohol consumption, reducing the amount of smoking, reduce the risk of gambling (lottery), ignore gambling. Campaign organizes activities that don't involve gambling and drinking intoxication.

Keywords: Project Management; Buddhist Village; Sustainable

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีพันธกิจให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ รวมทั้งทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน คือ (1) พัฒนามหาวิทยาลัยให้สามารถปฏิบัติภารกิจหลักทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การพัฒนาวิชาการ การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชนและการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อนำสถาบันพระพุทธศาสนา สังคม และประเทศไทยไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ (2) พัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยให้

เป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการด้าน พระพุทธศาสนา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการศึกษา วิจัยพุทธธรรม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม (3) พัฒนาสถานภาพ ปรับโครงสร้างและ ระบบการบริหารของมหาวิทยาลัยให้กะทัดรัด มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน ได้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัย (4) พัฒนาคุณภาพนิสิตและบุคลากร ในมหาวิทยาลัยให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความ รับผิดชอบต่อตนเอง มหาวิทยาลัย พระพุทธศาสนาและสังคมโดยส่วนรวม และ (5) พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558)

การดำเนินงานด้านพันธกิจหลัก คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตให้ คุณภาพแล้ว มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีพันธกิจใน การบริการวิชาการและการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อเผยแผ่หลักธรรมให้ พุทธศาสนิกชนได้นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่ตนเอง ครอบครัว และ สังคม อย่างไรก็ตาม การที่พุทธศาสนิกชนจะได้รับประโยชน์และมีความสุขจากการเป็น ชาวพุทธอย่างแท้จริงนั้น จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักธรรมให้ได้อย่างถ่องแท้ รวมถึงมีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ด้วยความตระหนักในพันธกิจในด้านการด้านการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ ชุมชน สังคม ให้มีวิถีชีวิตอยู่เย็นด้วยศีล และเป็นสุขด้วยธรรม ส่วนการที่จะทราบว่าโครงการที่ได้ ดำเนินการไปแล้ว บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไรหรือการจะตัดสินใจดำเนิน โครงการต่อไปในปีงบประมาณหน้าอีกหรือไม่สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้คำตอบได้คือ การ ประเมินโครงการ เพราะการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบโครงการที่ดำเนินงาน ทั้งหมดในทุกขั้นตอนการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกระบวนการและผลผลิตที่เกิดขึ้น ซึ่งมีรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย

ความสำคัญของการรักษาชีวิตวิถีพุทธ ซึ่งเป็นวิถีวัฒนธรรมของไทยตาม โครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วและยังไม่ได้ประเมินผล

การดำเนินงานตามโครงการ ในการประเมินโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ ดังนั้นการประเมินโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ ทั้งด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ทำให้ทราบผลการดำเนินโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร และจะช่วยให้ทราบถึงข้อบกพร่องของโครงการ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาที่ดีและประกอบการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยกำหนดประเด็นสนทนา เรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น กับกลุ่มสนทนา จำนวน 30 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน ใช้เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 1 ชั่วโมง การดำเนินการสนทนากลุ่มมีขั้นตอนการสนทนา โดยผู้ดำเนินการสนทนาแนะนำตัวเองและทีมงานซึ่งประกอบด้วยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) มีผู้จดบันทึก (notetaker) และผู้ช่วยเหลือการสนทนากลุ่ม (assistant) อีก 2 คน ซึ่งแจ้งอธิบายวัตถุประสงค์กฎกติกาให้ผู้เข้าร่วมสนทนา (discussant) ทราบสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยในการพูดคุย เริ่ม

สนทนากลับตามประเด็นที่กำหนด โดยผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้เปิดประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยผู้ดำเนินรายการไม่ชี้นำหรือแสดงความคิดเห็นแทน แต่จะควบคุมการสนทนาให้อยู่ในประเด็น สรุปความคิดเห็นในแต่ละประเด็นให้ที่ประชุมรับทราบ โดยใช้ระยะเวลาในการสนทนา ดำเนินการกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง จึงนำข้อมูลจากการสนทนามาวิเคราะห์

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้เป็นชาวพุทธต้นแบบนั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

1. ระดับหมู่บ้าน
2. ระดับครอบครัว ใช้เกณฑ์ทางกายภาพของครอบครัวและเกณฑ์ทางพฤติกรรมบุคคลในครอบครัว
3. ระดับบุคคล มีเกณฑ์การพิจารณา จากเกณฑ์จริยธรรมทางกายภาพของบุคคล เกณฑ์จริยธรรมทางสังคมของบุคคล เกณฑ์จริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง เกณฑ์จริยธรรมสำหรับสมาชิกหมู่บ้านหรือลูกบ้าน เกณฑ์จริยธรรมสำหรับครู เกณฑ์จริยธรรมสำหรับศิษย์ เกณฑ์จริยธรรมสำหรับบิดาและมารดา เกณฑ์จริยธรรมสำหรับบุตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเรื่องนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 30 รูป/ คน จากนั้น นำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบเบื้องต้น (Basic Model) ก่อนนำเสนอเพื่อให้คำชี้แนะแล้วนำเสนอต่อเวที การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) เพื่อยืนยันรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ สุดท้ายนำรูปแบบที่ได้ นำเสนอต่อเวทีประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบ ก่อนที่จะนำเสนอผลงานวิจัยต่อสาธารณะ

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ได้กำหนดขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลหลักที่อยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนพัฒนาตัวอย่าง จำนวน 5 ชุมชน ในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนหรือผู้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน จำนวน 30 คน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลจาก ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักที่อยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนชาวพุทธต้นแบบตัวอย่าง จำนวน 5 ชุมชน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนหรือผู้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน จำนวน 30 รูป/คน โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีวิธีการและขั้นตอน ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อเชิญผู้นำชุมชนหรือผู้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ในกลุ่มการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้สถานที่ที่พิจารณาเห็นว่ามีเหมาะสมแก่การจัดการสนทนากลุ่ม มีการบันทึกเทปและจดบันทึก ในการใช้เวลาดำเนินการการสนทนากลุ่มนั้นใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง หรือตามความเหมาะสม และเก็บข้อมูลจากเป้าหมายเชิงคุณภาพดังกล่าว ผ่านทางสถานีวิทยุพระพุทธรักษา F.M. 101.75 Mhz. ได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 30 ฉบับ ตามจำนวนของหมู่บ้านที่ส่งเข้ารับการประเมินหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ และมีตัวแทนหรือผู้ใหญ่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 5 หมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา (Category) แล้วนำมาสังเคราะห์เชิงระบบ (Systematic synthesis) เพื่อหาประเด็นร่วมหรือประเด็นหลักและอธิบายเนื้อหา

ผลการวิจัย

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า โครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบเป็นโครงการที่ดีมากช่วยพัฒนาชุมชนให้มีศีลธรรม สร้างความเป็นเอกลักษณ์ในการเป็นผู้นำในด้านผู้นำทางพระพุทธศาสนา ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นโครงการที่สมควรได้รับการสนับสนุนต่อไปงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอหรือไม่เพียงพอ ควรเพิ่มเติมอะไรบ้าง สามารถอธิบายโดยสังเขป ดังนี้

1) การดำเนินกิจกรรมตามโครงการมีการประสานงานหรือให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรมีการประสานงานที่ดีสามารถดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านพระพุทธศาสนา ตามหลักพุทธบริษัท 4 และมีการประสานงานกับชุมชนสร้างการเรียนรู้และรับทราบการดำเนินโครงการ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างดีมีการลงพื้นที่ทำความเข้าใจเกณฑ์หมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ

2) การปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยมีการมอบโล่เกียรติคุณแก่หมู่บ้านต้นแบบที่สมควรได้รับการยกย่อง

3) การวางแผนการทำงาน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการให้เป็นระบบ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นต้นแบบแก่ชุมชนต่างๆ ได้ และควรมีคณะกรรมการออกตรวจสอบและให้คะแนนตามเกณฑ์

4) ชุมชนมีโครงการที่ส่งเสริมพฤติกรรมตามแบบชาวพุทธ มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนามากขึ้น มีการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย พยายามลดการดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการลดอบายมุขในเรื่องอื่นๆ หลังดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบแล้วชุมชนมีปฏิกิริยาตอบสนอง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าเป็นผลสำเร็จจากการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบแล้วชุมชนมีความภาคภูมิใจในรางวัลดังกล่าว ประชาชนและผู้นำมีความยินดีและให้การร่วมมือเป็นอย่างดี

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบให้ประสบความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรกำหนดให้โครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบเป็นนโยบายและควรมีการวางแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน และควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการวางแผนการดำเนินการในทุกขั้นตอน ควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการเข้าไปประชาสัมพันธ์และช่วยชี้แนะคนในชุมชนทุกคนในหมู่บ้านให้รับทราบและปฏิบัติตามเกณฑ์

ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า ควรกำหนดปฏิทินกิจกรรมให้ชัดเจน และดำเนินการตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานตามโครงการมากขึ้น ควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่เจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนในการดำเนินโครงการ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกๆ ขั้นตอนของกิจกรรม ควรกำหนดเกณฑ์การพิจารณา และตัวชี้วัดอย่างชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ควรมีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเข้าไปชี้แจงโครงการให้กับประชาชนในหมู่บ้าน มากกว่าการชี้แจงเป็นเอกสาร เพราะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ควรมีการบันทึกข้อมูล เหตุการณ์ ภาพถ่ายทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถพัฒนาต่อยอดผลการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพชัดเจน ควรให้ตัวแทนจากหมู่บ้าน ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่นร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานตามโครงการ ควรมีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเข้าไปชี้แจงโครงการให้กับประชาชนในหมู่บ้าน มากกว่าการชี้แจงเป็นเอกสาร เพราะชาวบ้านเกิดความสับสนใน

ขั้นตอนการปฏิบัติตนของชุมชนในการเข้าร่วมโครงการ ควรมีการแจ้งผลการเข้าร่วมโครงการ เหตุผลของผู้ได้รับรางวัลและผู้ไม่ได้รับรางวัล

ผลผลิตของโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ด้านผลผลิตของโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประกอบด้วย

1) ด้านผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้เข้าร่วมโครงการมีความตั้งใจปฏิบัติตนตามวิถีพุทธ ปฏิบัติตามหลักศีลธรรม และมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีความตั้งใจที่จะลด ละ เลิก มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนและสังคม มีความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ตลอดจนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น และปฏิบัติตามหลักศาสนา รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยนำหลักการทางศาสนามายึดเหนี่ยวจิตใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เข้าร่วมโครงการมีความสนใจในกิจกรรม มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การจัดกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบมีความเหมาะสม สามารถพัฒนาพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการไปในทางที่ดีขึ้น

2) ด้านผลกระทบของโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายมีความพึงพอใจต่อโครงการ เพราะส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการลด ละ เลิกอบายมุข มีการดำรงชีวิตตามวิถีพุทธ อีกทั้งมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนามากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่จัดกิจกรรม สอดแทรกหลักธรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดี โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ชุมชน ชาวบ้าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคำนึงถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นสำคัญ มุ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามวิถีพุทธของชาวบ้าน เพื่อให้คนในชุมชนลด ละ เลิกอบายมุข มีคุณธรรม ปฏิบัติตนเป็นคนดีตามหลักพุทธศาสนา

เมื่อนำผลการประเมินทั้ง 4 ด้านมารวมคะแนนและจัดลำดับจากมากไปหาน้อย เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบให้ประสบผลสำเร็จ มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการในครั้งต่อไป พบว่า

1. ด้านบริบท พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่า โครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย โครงการสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบัน และวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของโครงการ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการจำนวนมาก แต่ในทางปฏิบัติมีผู้ทำงานเพียงไม่เพียงพอ ด้านบุคลากรมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามโครงการ ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร บุคลากรแต่ละคนมีภาระงานมากจึงทำให้ไม่มีเวลาในการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบไม่เต็มที่ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของโครงการน้อย อีกทั้งกิจกรรมของโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบยังไม่สามารถกระทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมได้

3. ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการตามโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบยังไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติที่วางไว้ เนื่องจากการวางแผนการดำเนินการไม่ชัดเจน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ระยะเวลาการดำเนินงานตามโครงการน้อย มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินการล่าช้า ทำให้ไม่สามารถนำผลการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาได้ทันเวลา

4. ด้านผลผลิต ประกอบด้วย การประเมินผลการดำเนินงาน ดังนี้

ด้านผลการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ของโครงการยังไม่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน และ ด้านผลกระทบ ผลการประเมินผลกระทบของโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ วิทยาเขตขอนแก่น พบว่า ชาวบ้านผู้เข้าร่วมโครงการในชุมชนละเว้นอบายมุข เช่น ลดการดื่มสุรา ลดปริมาณการสูบบุหรี่ ลดการเสี่ยงโชค (เล่นหวย) ละเว้นการเล่น

การพนัน มีการรณรงค์ จัดกิจกรรมไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข การพนันและสิ่งเสพติดของ
มีนเมา ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี และกิจกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น อีกทั้ง
เยาวชนในหมู่บ้านยังให้ความสนใจร่วมทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้าน
ชาวพุทธต้นแบบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พบว่า
การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบให้ประสบ
ความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรกำหนดให้
โครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบเป็นนโยบายและควรมีการวางแผนการดำเนินการอย่าง
ชัดเจน และควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการวางแผน
การดำเนินการในทุกขั้นตอน ควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการ
เข้าไปประชาสัมพันธ์และช่วยชี้แนะคนในชุมชนทุกคนในหมู่บ้านให้รับทราบและปฏิบัติตาม
ตามเกณฑ์ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของที่สรุปว่า “การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง
สุขภาวะและการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธบูรณาการ ว่าจะต้องพัฒนาบุคคลและสังคม
ตามหลักภาวะนา 4 คือ กายภาวนา สีสภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา ในทาง
พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นคุณของบุคคล ถ้าบุคคลมีการพัฒนาตามหลักดังกล่าว ย่อมมี
สุขภาวะหรือบรรลुถึงความสุขต่างๆ ได้ตั้งแต่ในระดับโลกียะ หรือระดับความทุกข์ทั่วไปใน
โลกจนถึงโลกุตตรสุขที่ปลอดจากการปรุงแต่งจากวัฏธุธรรมทั่วไป” (พระมหาสุทิตย์
อาภากรโร (อบอุ้น) และคณะ, 2557) แนวทางการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธของ
หมู่บ้านในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรีเป็นการบูรณาการระหว่างหลักการพึ่งพาตนเองกับหลัก
ปาริสุทธิสถิ ซึ่งเป็นการดำเนินงานในบริบทของชุมชนวิถีพุทธ มีแนวทางที่สำคัญ 4
ประการได้แก่ 1) กระบวนการผลิต 2) กระบวนการบริโภค 3) กระบวนการซื้อขาย และ
4) กระบวนการกระจายผลผลิต แนวทางพัฒนาดังกล่าวนั้นมีปัจจัยสำคัญ (พระนิพนธ์
โสภโณ, 2560) สามารถนำทางชีวิตของคนไทยให้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขและสันติในการ
สร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่ตนและสังคมได้อย่างสมดุล หากผู้คนในสังคมให้ความสำคัญ

ในการศึกษาและประพฤติปฏิบัติตามหลักสามัคคีธรรมแล้ว ผลที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ในชีวิตของตนและส่วนรวมได้จริง (จำเนียรน้อย สิงห์รักษ์, 2555) ทำให้ชีวิตปราศจากภัยคุกคาม รวมไปถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากลำบาก ทำให้มีสวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งจะทำให้เกิดสันติภาพเชิงบวก ในขณะที่เดียวกันก็ยังเป็นแนวทางแก้ปัญหาารากเหง้าของความขัดแย้งและความรุนแรง ในรูปของตัณหา มานะ ทิฏฐิ และอกุศลมูล คือ โลภะ โทสะ โมหะ ได้อย่างยั่งยืน (พระวิมาน คมกัรปณโณ, 2555)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบายและแนวทางกิจกรรมของโครงการ ควรมีบทบาทอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ เพราะโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบเป็นโครงการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลสัมฤทธิ์เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในชุมชน จึงมีการกำหนดเกณฑ์ให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างจริงจัง

2. ผู้เข้าร่วมโครงการ ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นต้องร่วมมือกันหาวิธีการให้การดำเนินการตามโครงการเป็นไปด้วยความถูกต้อง ครบถ้วน มีความชัดเจนและและควรรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน และชุมชนข้างเคียงรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

3. การประเมินการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของโครงการที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านชาวพุทธต้นแบบ จากข้อค้นพบในการประเมินโครงการ จึงมีข้อเสนอแนะต่อ

บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกกาญจน์ ฉวีวงศ์. (2552). การศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตภาษีเจริญ. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จำเนียรน้อย สิงห์รักษ์. (2555) . ศึกษาหลักสามัคคีธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท. รายงานการวิจัย. คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พระนิพนธ์ โสภโณ (อนันตกิจโสภณ). (2560).การพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธของหมู่บ้านในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2) (ฉบับพิเศษ).
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอุ้น) และคณะ. (2557). การเสริมสร้างสุขภาวะและการเรียนรู้ทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา, รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวิมาน คมกัปปโย (ตรีกลม). (2555). การศึกษาวิเคราะห์ศิลปะ 5 ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2558). ประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

ปัจจัยสนับสนุนของผู้ปกครองในการตัดสินใจนำบุตรหลาน
เข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร

Parental Support Factors in Children's Decision Making School
Bangkok Central Group

บุญยาพร วัตจันทร์

Bunyapon Wudjun

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

Email: wudjun1@gmail.com

Received March 1, 2019; Revised March 1, 2019; Accepted September 7, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ และ ระยะเวลาการเข้ารับการศึกษาก่อนบุตร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 15 % จากโรงเรียนทั้งหมด 10 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน และสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยการจับฉลาก จาก 10 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนพระราชานุเคราะห์ และโรงเรียนสามเสนนอก มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 122 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และ รายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสถานที่อยู่ในระดับ มาก และ ด้านสื่อ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอก อยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษา ในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพที่ต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษา ในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาการเข้ารับการศึกษานานต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัย; ผู้ปกครอง; นักเรียนร่วม

ABSTRACT

The purpose of this research is (1) to study the factors supporting parents in taking their children to study in the school. Comparison of Parental Support Factors in the Adoption of School Children in Schools Bangkok Central Group Classified by occupation and duration of admission. The samples were Parents with special needs Bangkok Central School The sample size was 15 % from 10 schools. Two sample groups and simple random sampling were selected from 10 schools. The samples were Pracharat Bumpun School and Samsennok School The research instrument was a questionnaire about parental support factors in bringing the children to study in the

school. The 5-level questionnaire was used as a 5-level questionnaire the reliability of the questionnaire was .91 the results showed that

1. The study of parental support factors in the admission of children to school. The Bangkok Central Group as a whole and the teachers. Site management

At the high level, media and equipment were at the highest level.

2 . Results of comparison of parent's support factors in their children's education. At school Bangkok Central Group There are a number of different careers in the overall and individual aspects of the teacher. Management of media, equipment, and facilities. Building Facility There was no statistically significant difference at .05 level.

3. Comparison of Parental Support Factors in the Adoption of Children At school Bangkok Central Group The total duration of admission of children is different. Management of media, equipment, and facilities. Building Facility the external support factors were statistically significantly different at .05 level.

Keywords: Facts, Parents; Children's Decision

บทนำ

การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้มีคุณภาพ อันส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งคุณค่าของการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพช่วยเหลือตนเองได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา หมวด 2 มาตรา 10 วรรค 2 และ วรรค 3 กล่าวถึง การจัด การศึกษาสำหรับเด็กพิการ ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและ

การเรียนรู้ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาดังกล่าว ต้องจัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวทำให้การจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนสามารถเรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนปกติได้ เป็นการจัดการศึกษาที่ให้ความเสมอภาคแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้เรียนมากขึ้น และจัดให้มีบริการพิเศษให้ตามความจำเป็นเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้เรียนรู้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542) จากนโยบายดังกล่าวสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้นำมากำหนด และปฏิบัติโดยจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นนโยบาย ข้อที่ 6 เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกรุงเทพมหานครเริ่มดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการรองรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับความช่วยเหลือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกับเด็กปกติ จากการสำรวจข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนตามโครงการเรียนร่วมของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครจำนวน 100 โรงเรียน ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อโรงเรียนเรียนร่วมที่สามารถพัฒนาบุตรหลานของตนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้ โดยผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการนำบุตรเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษานั้น ๆ และเป็นผู้สนับสนุนหลักดันให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับบริการทางการศึกษา บริการอื่น ๆ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น การบริหารงาน การจัดหาทุนจัดทำอุปกรณ์ การเรียนการสอน และให้ความร่วมมือในการแก้ไขความประพฤติของนักเรียน (ประเสริฐ วิเศษกิจ, 2542)

การศึกษา ปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำ บุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน เรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหาร จัดการในโรงเรียนเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน เรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร
2. เปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน เรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร อาชีพ และระยะเวลาการเข้ารับ การศึกษาของบุตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่ง ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่าง และ นัดวัน รับกลับคืน จำนวน 122 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 122 ฉบับ คิด เป็นร้อยละ 100 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละข้อมูล ส่วนตัวอาชีพ และการเข้ารับการศึกษาของบุตร ของผู้ตอบแบบสอบถาม ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับ ปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ ปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพ กลาง จำแนกตามระดับการศึกษา และการรับบริการการศึกษาของบุตร กรณี 2 กลุ่มใช้ สถิติ t-test แบบ Independent

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียน เรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 15 % จากโรงเรียนทั้งหมด 10 โรงเรียน (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน และสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยการจับฉลาก จาก 10 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนพระราชราษฎรบำรุง และโรงเรียนสามเสนนอก มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 122 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (multiple choices) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ อาชีพ และการรับการศึกษาของบุตร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอก โดยมีระดับที่เป็นปัจจัยในการนำบุตรหลานเข้าศึกษา 5 ระดับ คือ เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เป็นปัจจัยที่สำคัญปานกลาง เป็นปัจจัยที่สำคัญน้อย และเป็นปัจจัยที่สำคัญน้อยที่สุด แบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว / รับจ้าง ร้อยละ 83.60 และบุตรเข้ารับการศึกษามากกว่า 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 78.70

2. ผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และ รายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้าน

บริหารจัดการ ด้านสถานที่ อยู่ในระดับ มาก และ ด้านสื่อ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอก อยู่ในระดับ ปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษา ในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพ ต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษา ในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาการเข้ารับการศึกษานอกระบบ โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษา ในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีลักษณะความต้องการที่แตกต่างจากเด็กปกติ ในด้านครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ ที่นอกเหนือจากเด็กปกติ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ความสำคัญกับ เรื่อง ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ มากสำหรับการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ ลำเจียก สุวรรณมณี (2553) พบว่า ผู้ปกครองมีปัจจัยสนับสนุนในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขต

พื้นที่ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนา พื้นฟู ศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญต่อบัณฑิตสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เบญจา ชลธารินทร์ (2543) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้นั้น ทางโรงเรียนจะต้องจัดหาปัจจัยสนับสนุนภายนอกมาช่วยเหลือพัฒนาเด็กด้วย นอกเหนือจากงบประมาณที่ทางโรงเรียนมีอยู่ ถือเป็นหน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะต้องจัดหาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยสนับสนุนภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพที่ต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนภายนอกไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองแต่ละอาชีพมีความรักและเป็นห่วงบุตรหลานของตนเหมือนกัน และต้องการเลือกสิ่งดี ๆ ให้กับบุตรหลานของตน ดังนั้นจึงทำให้ผู้ปกครองในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยสนับสนุนในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และด้านปัจจัยสนับสนุนจากภายนอก ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542) พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยสนับสนุนต่อการเข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน

ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และ ด้านปัจจัยสนับสนุนภายนอก

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาใน โรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาการเข้ารับการศึกษานักเรียน ที่ต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และ ด้านปัจจัยสนับสนุนภายนอก แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระยะเวลาที่บุตรเข้ารับการศึกษามีความแตกต่างกัน ทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรตามระยะเวลาที่ บุตรเข้ารับบริการทางการศึกษามากน้อยแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชลธิตา นาทมนตรี (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสนับสนุนในการนำบุตรหลานศึกษาในโรงเรียนศรียวิกรม สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การเข้ารับการ การศึกษาของบุตร ที่แตกต่างกัน มีปัจจัยสนับสนุนในการนำบุตรหลานศึกษาในโรงเรียน ศรียวิกรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แตกต่างกัน ทั้งโดย ภาพรวม และรายด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ และ ด้านปัจจัยสนับสนุนภายนอก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมของกลุ่มกรุงเทพมหานคร ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงความสำคัญของปัจจัยสนับสนุนภายนอก ให้มากขึ้น เพราะจาก ผลการวิจัย ผู้ปกครองให้ความสำคัญในด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ
2. ควรฝึกอบรมให้ความรู้กับครูในด้านการจัดการเรียนร่วมและจัดหาสื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับนักเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ เพราะเป็นปัจจัย สำคัญสำหรับผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าเรียนร่วม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยสนับสนุนผู้ประกอบการในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยสนับสนุนผู้ประกอบการในการนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม ในตัวแปรอื่น ๆ เช่น รายได้ของผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิดา นาทมนตรี. (2547). ปัจจัยสนับสนุนในการนำบุตรหลานศึกษาในโรงเรียน
ศรีวิกรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- เบญจา ชลธารนนท์. (2543). การศึกษาแบบเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการ
ฝึกหัดครู.
- ประเสริฐ วิเศษกิจ. (2542). ปัจจัยสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการเข้าศึกษาใน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม).
กรุงเทพ ฯ. วารสารวิชาการ กรมวิชาการ.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2534). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ลำเจียก สุวรรณมณี. (2553). ปัจจัยสนับสนุนในการนำบุตรหลานเข้าศึกษา ในโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต
2. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). แนวทางการพัฒนา
โรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

Problems Ethical Issues in Students with Disabilities

In school for the Blind the Office of the
Private Education Commission

สำเริง สันจะโปะ

Sumrong Sunjapo

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

Email: s.sumrong@gmail.com

Received March 1, 2019; Revised March 1, 2019; Accepted September 7, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และ2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 15 % จากโรงเรียนทั้งหมด 10 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน และสุ่มแบบง่าย ด้วยการจับฉลาก จาก 10 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ และโรงเรียนสอนคนตาบอดพัทยา

มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .95 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ ต่างกัน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ปัญหาจริยธรรม; นักเรียน; ความบกพร่องทางการเห็น

ABSTRACT

This research aims to: (1) study the problem of promoting ethics of visually impaired students in schools for the blind. (2) to compare the problem of promoting ethics of visually impaired students in schools for the blind. The Office of the Private Education Commission Classified by educational background. And experience in teaching. The samples were Teachers at the School for the Blind the Office of the Private Education Commission The sample size was 15% from 10 schools. The samples were 2 random schools and random sampling from 10 schools. And schools for the blind. The sample size was 59 persons. A questionnaire on problems in the implementation of moral education for visually impaired students in schools for the blind. The research questionnaire consisted of 95 questionnaires.

1. The study of problems of promoting ethics in visually impaired students.

Blind School Under the umbrella of the Office of the Private Education Commission.

The five aspects of the administration. Environment Teaching and Supervision Activity and ethical evaluation. At the moderate level

2. Comparison of Ethical Issues in Students with Disabilities in School for the blind The Office of the Private Education Commission The education and experience are different and overall management. Environment Teaching and Supervision Activity and ethical evaluation. There was no significant difference at .05 level.

Keywords: Problems Ethical; Disabilities

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติประเทศนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรมนุษย์ และกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดคือการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ยั่งยืน ประเทศชาติจะพัฒนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไม่ได้เลยถ้าหากประชาชนในประเทศขาดการพัฒนาทางการศึกษา การศึกษามุ่งพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคลให้มีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจ พัฒนาครอบครัวให้มีความรักและความอบอุ่น สร้างกำลังความเข้มแข็งของชุมชนให้ร่วมผนึกกำลังกันเป็นกำลังคนที่เป็น ปีกแผ่น ฟังตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และการศึกษาที่จะเสริมสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าให้แก่ประเทศนั้นจะต้องเป็นการศึกษาที่มีความรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้ เพราะในปัจจุบันกระแสของวัตถุนิยมได้เข้ามาครอบงำวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคนไทย การอยู่รวมกันอย่างสันติสุขเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกัน ส่งผลให้คนในสังคมไทยเห็นแก่ตัว คุณธรรม จริยธรรมเสื่อมทรามลงอย่างน่าวิตก นับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง ในโลกแห่งการแข่งขันทางปัญญา (วิระพงษ์ ถิ่นแสนดี, 2550)

ฉะนั้น การจัดการศึกษานอกจากจะมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้แล้ว จะต้องมุ่งปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีอีกด้วย ดังพระบรม

ราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มหาราช ที่ทรงตรัสไว้ว่า นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพคือทั้งเก่งทั้งดีมาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาองค์นำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่อำนวยผลประโยชน์อันพึงประสงค์ (สิปปนนท์ เกตุทัต และคณะ, 2540)

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นก็เป็นเด็กพิเศษประเภทหนึ่งที่ต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้รู้จักคิดแก้ปัญหา สามารถพัฒนาด้านวิชาการได้อย่างเต็มศักยภาพ มีวินัย และมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะสมาชิกของคน (โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ, 2548)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของโรงเรียนสอนคนตาบอด เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาการกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถาม ไปแจกให้ครูโรงเรียนสอนคน

ตาบอดกรุงเทพ และโรงเรียน สอนคนตาบอดพัทยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและนัดวันรับกลับคืน จำนวน 59 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 59 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละของข้อมูลส่วนตัว วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรณี 2 กลุ่มใช้สถิติ t – test แบบ Independent และกรณีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ one- way ANOVA

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ และโรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พัทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 10 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 15 % จากโรงเรียนทั้งหมด 10 โรงเรียน (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน และสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยการจับฉลาก จาก 10 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ และโรงเรียนสอนคนตาบอดพัทยา มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 59 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 วุฒิการศึกษา

3.1.2 ประสบการณ์ในการสอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา

เอกชน จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดเลือกตอบ (multiple choices) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม มีปัญหาให้เลือก 5 ระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด มีปัญหามาก มีปัญหปานกลาง มีปัญหาน้อย และมีปัญหาน้อยที่สุด แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .95

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83.10 และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 66.10

2. ผลการศึกษาปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีประสบการณ์ โดยภาพรวมและด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยในการศึกษา เรื่อง ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเรื่องการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนไม่ใช่เรื่องใหม่ ทางโรงเรียนได้ดำเนินการอยู่เป็นประจำแล้ว จึงทำให้ด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยิ่ง เชื้อนิล (2544) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการ

ส่งเสริมจริยธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า ครูโรงเรียน ประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง มีปัญหาในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของครูทุกคนที่ต้องดำเนินการกระทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนซึ่งเป็นแนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดที่ครูทุกคนต้องถือปฏิบัติ ทำให้ครูทุกคนถือปฏิบัติ ไม่ว่าครูผู้นั้นจะมีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันเช่นไร จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม มีปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอม กุลจณีย์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม ไม่

แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่มีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 24 ข้อ 4 ที่ระบุว่า ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ครูโรงเรียนสอนคนตาบอด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนอม กุลจณี (2548) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โดยภาพรวม และด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสอนและการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรมีการสร้างเจตคติและแรงจูงใจที่ดีให้กับนักเรียนต่อการส่งเสริมจริยธรรมของโรงเรียน
2. ควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการสนใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง
3. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ซึ่งจะได้นำไปพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ของโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพและโรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พัทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาด้านอื่นที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น การอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ถนอม กุลจณีย์ (2548). การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บุญยิ่ง เชื้อนิล (2544). สภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ. (2548). มุลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
- วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี. (2550). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสิงห์สะพานอ่าเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ลีปนพนธ์ เกตุทัต และคณะ. (2540). การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์: สู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ: ธนาคารกสิกรไทย.

**ประสิทธิผลการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดตามแนวทาง
สามพรานโมเดลโรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม**
**The Effectiveness of Prevention of Postpartum Hemorrhage,
According to the Sampharn Model, Samphran Hospital, Nakhon
Pathom Province**

สุนันทา เอ้าเจริญ

Sunanta Outchareon

โรงพยาบาลสามพราน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
Sam Phran Hospital, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health
Email: superjoylr@gmail.com

Received September 11, 2019; **Revised** September 18, 2019;

Accepted October 13, 2019

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการนำเสนอประสิทธิผลของการปรับกระบวนการพยาบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอดได้ ครบถ้วน เพิ่มศักยภาพในการป้องกันการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด รวมถึง ประสิทธิภาพในการดูแลขณะเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอดทันที จากการใช้แนวทางสาม พรานโมเดล โดยมีสัญลักษณ์แถบสี มาตรฐานการการดูแลผู้คลอด PPH Box และ Poster Job Distribution เป็นส่วนประกอบ โดยวิธีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Research) เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลองด้วย Paired-Samples T test กลุ่ม ตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากหญิงตั้งครรภ์ที่มารับการบริการในส่วนงานห้อง คลอด โรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดย แบบบันทึกที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการทดลองพบว่า แนวทางสามพรานโมเดล มีประสิทธิผลในการช่วย

เพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอดได้ครอบคลุมและถูกต้องอีกทั้งช่วยลดปริมาณการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด และป้องกันการเกิดความรุนแรงจากการเสียเลือด (Severe ภาวะตกเลือดหลังคลอด) ได้จริง สรุปได้ว่า สามพรานโมเดล เป็นการปรับกระบวนการดูแลผู้มารับบริการคลอดให้ปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด เหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาลชุมชน โดยที่ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและสามารถเห็นผลได้จริง

คำสำคัญ: ภาวะตกเลือดหลังคลอด; สัญญลักษณ์ แถบสี; PPH box; Poster Job Distribution

ABSTRACT

This study presents the effectiveness of nursing process adjustments to increase the effectiveness of the assessment and diagnosis of the risk of postpartum hemorrhage, to increase the potential in order to prevent postpartum hemorrhage including the effectiveness of care during the immediate postpartum hemorrhage from using the Sampran model approach with the color symbol Maternity care standards postpartum hemorrhage and Poster Job Distribution as a component. This study is Quasi Experiment Research (Paired-Samples T-test) ; The sample groups are from the coincident random by selecting from 30 Burmese pregnant women who come for service in the labour room work section, Sampran Hospital, Nakhon Pathom Province. Data collection by record form created by the researcher. The results showed the SAMPRAN MODEL approach is effective in helping to increase the effectiveness of the assessment and diagnosis of risk for postpartum hemorrhage. It also helps reduce the amount of postpartum hemorrhage and prevent the occurrence of violence from blood loss (Severe PPH). It can be concluded that Sampran Model is to adjust the care process for the maternity to be safe from complications after birth

and it is suitable for the context of community hospitals without cost and possible to see real results.

Keyword: Postpartum hemorrhage Poster; Color bar symbol; PPH Box; Poster Job Distribution

บทนำ

ภาวะตกเลือดหลังคลอด หมายถึง การเสียเลือด 500 มิลลิลิตร หรือมากกว่า หลังจากคลอดระยะที่ 3 เสร็จสิ้น การตกเลือดหลังคลอดอย่างรุนแรง (Severe ภาวะตกเลือดหลังคลอด) หมายถึง การเสียเลือดหลังทารกคลอดมากกว่า 1,000 มิลลิลิตร การตกเลือดหลังคลอด แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ 1. การตกเลือดหลังคลอดทันที (Early or immediate PPH) หมายถึง การตกเลือดภายใน 24 ชั่วโมงแรกหลังคลอด 2. การตกเลือดหลังคลอดภายหลัง (Late or delayed PPH) หมายถึง การตกเลือดหลังจากคลอด 24 ชั่วโมงจนถึง 6 สัปดาห์หลังคลอด ซึ่งการตกเลือดหลังคลอดส่งผลเสียต่อความสามารถของมารดาในการดูแลทารก เพิ่มอัตราการได้รับเลือด/ส่วนประกอบของเลือด และอัตราการตัดมดลูกหลังคลอด (เพ็ญลดา ทองประเสริฐ, 2557)

การตกเลือดหลังคลอดเป็นภาวะแทรกซ้อน ทางสูติกรรมที่พบได้บ่อยและเป็นสาเหตุการตายที่สำคัญของมารดาทั่วโลก จากสถิติขององค์การอนามัยโลกพบว่าในปี ค.ศ. 2003–2009 การตกเลือดหลังคลอดเป็นสาเหตุการตายของมารดา ทั่วโลกสูงถึงร้อยละ 27.1 (WHO, 2014) และพบว่าการตกเลือดหลังคลอดเป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 3 ของมารดาในเขต 4 และเขต 5 คิดเป็น 16 ต่อการเกิดมีชีพแสนราย (กระทรวงสาธารณสุข, 2557) จากสถิติย้อนหลัง 4 ปี ของโรงพยาบาลสามพราน พบอัตราการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอดร้อยละ 1.96 1.20 และ 0.59 ตามลำดับ ถึงแม้ว่าอัตราการตกเลือดหลังคลอดของโรงพยาบาลสามพรานไม่เกิน 5% แต่ก็ยังพบอัตราตกเลือดหลังคลอดที่สูง ซึ่งปัญหาเกิดจากการประเมินเสี่ยงแรกรับไม่ครบถ้วน การใช้ Partograph ใน

การเฝ้าคลอดไม่ถูกต้อง รายงานแพทย์ล่าช้า มีการโยกย้าย ลาออก และรับพยาบาลจบใหม่ ทำให้ยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการดูแลผู้คลอด

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การพัฒนาระบบการพยาบาลในการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดช่วยลด อัตราการตกเลือดและตัดมดลูกหลังคลอด สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอด เกิดความร่วมมือในการดูแลและการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดในทีมสหสาขาของโรงพยาบาลและในภาคีเครือข่าย (พิกุล บัณฑิตพานิชชา และ นางลักษณ์ พลแสน, 2560) การพัฒนาระบบการคัดกรองความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด โดยพัฒนาแบบคัดกรองเสี่ยงต่อภาวะตกเลือด และ กระบวนการพัฒนาที่มงาน มีความสำคัญที่นำสู่ความสำเร็จของโครงการนี้อยู่ที่ความสามารถด้านการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็น สมรรถนะหนึ่งของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง (วรรณภา ปราบพาล, 2556) นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติการจะสาเหตุที่แตกต่างกัน อุบัติการณ์ตกเลือดหลังคลอดในหอผู้ป่วยสูติกรรมสามัญ สาเหตุหลักคือ รกหรือเศษรกค้าง (ศิริวรรณ วิเลิศ, 2559) การพัฒนารูปแบบการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการตกเลือดหลังคลอด จึงเป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ไม่ให้เกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด และภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงได้ (พิมลพันธ์ เจริญศรี, วาสนา สารการ, บาลิยา ไชยรา, 2560)

ดังนั้นการพัฒนารูปแบบ “แนวทางสามพรานโมเดล” ในการปรับกระบวนการพยาบาลตั้งแต่ขั้นตอนรับใหม่ และทุกระยะการคลอด โดยพัฒนามาจากทฤษฎี The Nursing Role Effectiveness model โดย Irvine และคณะ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอดได้ครอบคลุมและถูกต้อง เพิ่มศักยภาพในการป้องกันการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด รวมถึงประสิทธิภาพในการดูแลขณะเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอดทันที (Early or immediate PPH) ลดอัตราการเกิดความรุนแรงจากการเสียเลือด (Severe PPH) ประสบการณ์การทำงานของพยาบาลไม่มีผลต่อผลลัพธ์ในการปฏิบัติตามแนวทาง “สามพรานโมเดล” ซึ่งจะประสบผลสำเร็จไม่ว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานจะมีอายุการทำงานแตกต่างกัน ลดต้นทุนของโรงพยาบาลในการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่ใช้ในการดูแลมารดาที่มีภาวะตกเลือดหลังคลอด รวมถึงทีมช่วยเหลือที่มาจาก

แผนกต่างๆ จากการ Call For Help จะมีแนวทางให้ความช่วยเหลือ อย่างมีระเบียบ รวดเร็ว ไม่สับสนวุ่นวาย ผู้ป่วยจะได้รับการช่วยเหลือจากทีมรودพ้นภาวะวิกฤติอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อนำเสนอประสิทธิผลของการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดตามแนวทางสามพรานโมเดล

สมมติฐานในการวิจัย

1. แนวทาง “สามพรานโมเดล” ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอดได้ครอบคลุมและถูกต้อง
2. แนวทาง “สามพรานโมเดล” ช่วยลดปริมาณการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด และป้องกันการเกิดความรุนแรงจากการเสียเลือด(Severe PPH) ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Research) เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลองด้วย Paired-Samples T test โดยมีกระบวนการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ เป็นหญิงตั้งครรภ์ผู้มารับบริการคลอด ในงานห้องคลอด โรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม ประจำปีงบประมาณ 2563 ระหว่างเดือนมกราคม ถึง มิถุนายน 2562 จำนวน 30 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่มีโรคประจำตัว
- 2) อายุอยู่ในช่วงวัยเจริญพันธุ์
- 4) คลอดปกติทางช่องคลอด

- 5) ไม่มีประวัติผ่าตัดทางหน้าท้อง
- 6) ความเข้มข้นของเลือด Hct $\geq$ 33%
- 7) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบการวิจัยกึ่งทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. แนวทาง **สามพรานโมเดล** ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีวิธีการสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) วิเคราะห์สาเหตุภาวะตกเลือดหลังคลอด จากการทบทวนเวชระเบียน 4 ปี ย้อนหลัง

2) สังเคราะห์สาเหตุตกเลือดหลังคลอด เพื่อให้ได้เกณฑ์ประเมินความเสี่ยงภาวะตกเลือดหลังคลอด (List to Risk) ใช้ร่วมกับแบบประเมิน High Risk Score โดยจำแนกระดับความเสี่ยงตามคะแนนดังนี้

- Low Risk คะแนน 0-2 พยาบาลดูแลอย่างใกล้ชิด
- High Risk คะแนน 3-6 รายงานแพทย์รับทราบ
- Extreme Risk คะแนนมากกว่า 6 แพทย์ดูแลอย่างใกล้ชิด

3) พัฒนารูปแบบ “แนวทางสามพรานโมเดล” มาจากทฤษฎี The Nursing Role Effectiveness model โดย Irvine และคณะ เป็นการปรับกระบวนการดูแลผู้คลอด อย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยได้แนวความคิดมาจากการตื่นตัวเตรียมพร้อมในสัญญาณไฟจราจร จึงนำมาปรับในการแบ่งกลุ่มจัดระดับความเสี่ยง โดยใช้สัญลักษณ์สีเขียว เหลือง แดง ตั้งแต่คัดกรองความเสี่ยงเมื่อแรกรับ จากนั้น แบ่งระดับ Risk Level ตามสีที่ป้ายชื่อมือ และ แฟ้มใส่เวชระเบียนของผู้ป่วยเพื่อให้เจ้าหน้าที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน บั้มบอก Risk Level ในเวชระเบียนที่ตำแหน่ง ใบรับใหม่ /ใบOrder/Nurse Note ร่วมกับใช้ มาตรฐานการดูแลผู้คลอดในทุกระยะการคลอด กรณีเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด ใช้ มาตรฐานการดูแลภาวะตกเลือดหลังคลอด โดยมี PPH Box ซึ่งบรรจุ ยา เวชภัณฑ์ และ อุปกรณ์

ทุกชนิดที่ใช้สำหรับช่วยเหลือภาวะตกเลือดหลังคลอด ในสภาพพร้อมใช้ กรณีเรียกทีมช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น สมาชิกในทีมปฏิบัติหน้าที่ของตนตาม Job Distribution ที่ระบุใน Poster JD ขนาดใหญ่ติดผนังห้องทำคลอด เพื่อให้การช่วยเหลือได้รวดเร็วเป็นระบบไม่รวนวาย

4) นำชุดเครื่องมือที่ได้พัฒนาขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ความสมบูรณ์และความถูกต้องประกอบด้วย

- สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล
- ทีมดูแลผู้ป่วยสูติกรรม (Patient Care Team)

4.1) นำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุง

5) นำแนวทาง “สามพรานโมเดล” ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองกับกลุ่มตัวอย่าง อธิบายวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับ การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีและเต็มใจเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นลงนามในเอกสารหนังสือยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย

2. ดำเนินการวิจัย

2.1 ขั้นตอนรับใหม่ กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการคัดกรองความเสี่ยงโดยการใช้เกณฑ์ประเมินภาวะเสี่ยงภาวะตกเลือดหลังคลอด (List to Risk) ใช้ร่วมกับแบบประเมิน High Risk Score โดยจำแนกระดับความเสี่ยงตามคะแนน

- Low Risk คะแนน 0-2 พยาบาลดูแลอย่างใกล้ชิด ใช้สัญญาณสีเขียว สำหรับป้ายชื่อมือและแฟ้มใส่เวชระเบียนของผู้คลอด
- High Risk คะแนน 3-6 รายงานแพทย์รับทราบตาม WI การดูแลก่อนคลอดเพื่อเฝ้าระวังใช้สัญญาณสีเหลือง สำหรับป้ายชื่อมือ และแฟ้มใส่เวชระเบียนของผู้คลอด

- Extreme Risk คะแนนมากกว่า 6 แพทย์ดูแลอย่างใกล้ชิด ใช้สัญลักษณ์แดง สำหรับป้ายชื่อมือและเพิ่มใส่เวชระเบียนของผู้คลอด

2.2 ขั้นตอนการรับเป็นผู้ป่วยใน (Admit)

- บั๊มบอก Risk Level ในเวชระเบียนตำแหน่ง ใบรับใหม่ ใบ Order และ Nurse Note
- ส่งตรวจ CBC และแพทย์ทำ U/S ทูกราย เพื่อการวินิจฉัยภาวะเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด เช่น ชีต รกต่ำ หรือเสี่ยงต่อภาวะคลอดยาก เป็นต้น
- ใช้มาตรฐานการดูแลระยะก่อนคลอด
- ใช้มาตรฐานการดูแลขณะคลอดและหลังคลอด
- ในระยะที่ 3 ของการคลอด ใช้ถุงตวงเลือดทุกครั้งเพื่อการวินิจฉัย ภาวะตกเลือดหลังคลอด ได้รวดเร็ว พร้อมเกณฑ์รายงานแพทย์เมื่อเสียเลือด 300 ml
- ใช้มาตรฐานการดูแลภาวะตกเลือดหลังคลอด กรณีเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด
- มี PPH Box ซึ่งบรรจุ ยา เวชภัณฑ์ และ อุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้สำหรับช่วยเหลือภาวะตกเลือดหลังคลอด ในสภาพพร้อมใช้
- กรณีเรียกทีมช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น สมาชิกในทีม ปฏิบัติหน้าที่ของตนตาม Job Distribution ที่ระบุใน Poster JD ขนาดใหญ่ที่ติดผนังห้องทำคลอด

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยขออนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โรงพยาบาลสามพราน(อยู่ระหว่างดำเนินการ) และให้หญิงตั้งครรภ์ตัดสินใจในการเข้าร่วมวิจัยด้วยตนเอง โดยชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยการเก็บข้อมูล ประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งสิทธิในการปฏิเสธไม่เข้าร่วมวิจัย โดยไม่

1. Lisk to Risk

2. การแบ่งระดับ Risk Level

3. แพ้มใส่เวชระเบียน

4. ถุงตวงเลือด	
5. PPH Box	
Poster Distribution	

ผลการวิจัย

ประสิทธิผลของการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดตามแนวทางสามพรานโมเดล ดังแสดงในตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1. อัตราการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด(PPH) ครอบคลุมและถูกต้อง เปรียบเทียบก่อน-หลัง การใช้แนวทาง สามพรานโมเดล ในโรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	2558	2559	2560	2561	2562
อัตราการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด(PPH) ครอบคลุมและถูกต้อง	ร้อยละ 80 %	16.67	27.78	37.50	60	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าตามเกณฑ์คุณภาพเป้าหมายอัตราการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะ PPH ครอบคลุมและถูกต้อง ร้อยละ 80 ผลจากการดำเนินงานตามแนวทาง “สามพรานโมเดล” พบว่า อัตราการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะ PPH ครอบคลุมและถูกต้องเพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ 100

ตารางที่ 2. อัตราการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด(PPH) เปรียบเทียบก่อน-หลัง การใช้แนวทางสามพรานโมเดล ในโรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	2558	2559	2560	2561	2562
อัตราการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด(PPH)	ไม่เกิน ร้อยละ 5	0.81	1.96	1.20	0.59	0.27

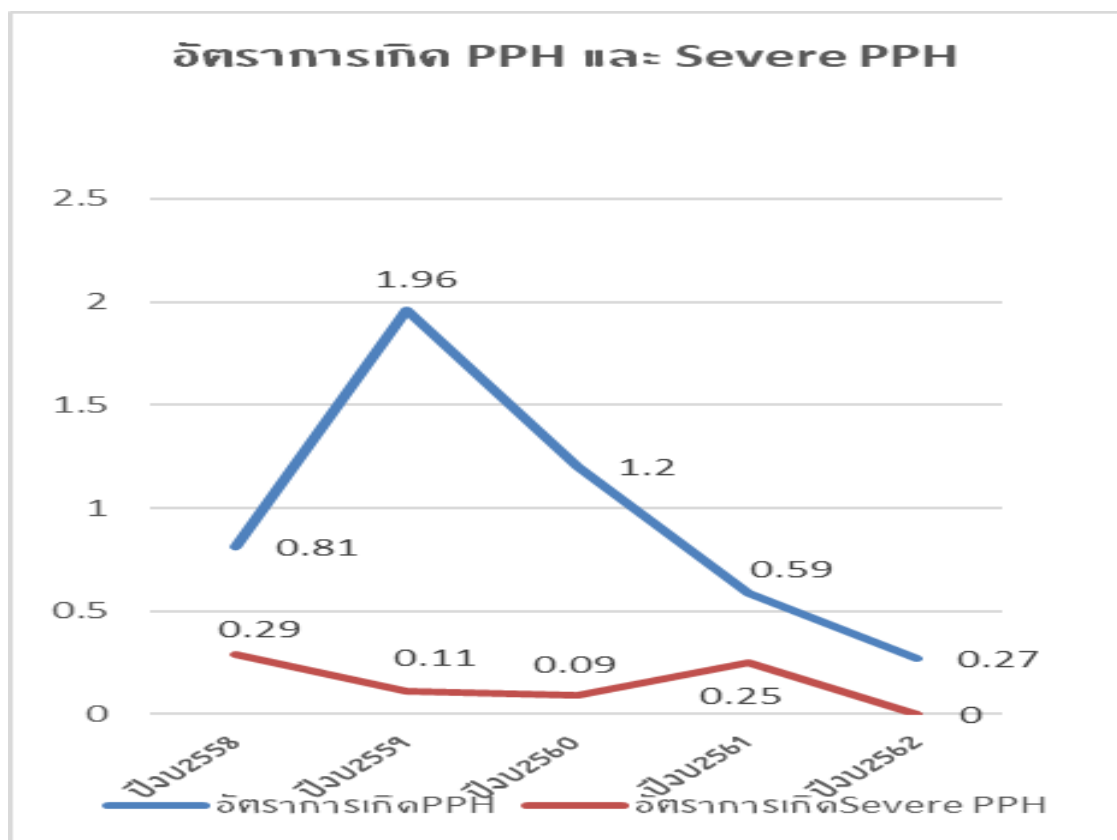
จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าตามเกณฑ์คุณภาพเป้าหมายอัตราการเกิด PPH ไม่เกินร้อยละ 5 ผลจากการดำเนินงานตามแนวทาง “สามพรานโมเดล” พบว่า อัตราการเกิด PPH ลดลง คิดเป็น ร้อยละ 0.27

ตารางที่ 3. อัตราการเกิด Severe PPH เปรียบเทียบก่อน-หลัง การใช้แนวทางสามพรานโมเดล ในโรงพยาบาลสามพราน จังหวัดนครปฐม

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	2558	2559	2560	2561	2562
อัตราการเกิด Severe PPH	ไม่เกิน ร้อยละ 1	0.29	0.11	0.09	0.25	0

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าตามเกณฑ์คุณภาพเป้าหมายอัตราการเกิด Severe PPH ไม่เกินร้อยละ 1 ผลจากการดำเนินงานตามแนวทาง “สามพรานโมเดล” พบว่า อัตราการเกิด Severe PPH ลดลง คิดเป็น ร้อยละ 0

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า แนวทาง สามพรานโมเดล ประกอบด้วย เกณฑ์ประเมินภาวะเสี่ยง ภาวะตกเลือดหลังคลอด (List to Risk) , การใช้สัญลักษณ์สีในการจัดระดับความเสี่ยงของผู้คลอด , PPH box และ Poster Job Distribution ช่วยให้การประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด(PPH) ครอบคลุมและถูกต้องจะเห็นได้ตามเกณฑ์คุณภาพเป้าหมายอัตราการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด ครอบคลุมและถูกต้อง ร้อยละ 80 ผลจากการดำเนินงานตามแนวทาง “สามพรานโมเดล” พบว่า อัตราการประเมินและวินิจฉัยความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด ครอบคลุมและถูกต้องเพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ 100 ข้อมูลที่ได้ สามารถวางแผนการดูแลที่เหมาะสม สีสันของป้ายข้อมือและแฟ้มใส่เวชระเบียน ช่วยให้เจ้าหน้าที่สังเกตเห็นได้ง่าย

สะดวกในการเฝ้าระวัง ร่วมกับการใช้ มาตรฐานการดูแลดูแลผู้คลอดในทุกะยะการคลอด ช่วยลดอัตราการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอดได้จริง เห็นได้จาก ตามเกณฑ์คุณภาพเป้าหมายอัตราการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด(PPH) ไม่เกินร้อยละ 5 ผลจากการดำเนินงานตามแนวทาง “สามพรานโมเดล” พบว่า อัตราการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด(PPH) ลดลง คิดเป็น ร้อยละ 0.27 รวมถึงกรณีที่เกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด ภาวะตกเลือดหลังคลอด Box และ Poster Job Distribution มีส่วนช่วยอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือผู้คลอดให้พ้นภาวะวิกฤติอย่างรวดเร็วและเป็นระเบียบไม่วุ่นวาย เห็นได้จาก ตามเกณฑ์คุณภาพเป้าหมายอัตราการเกิด Severe PPH ไม่เกินร้อยละ 1 ผลจากการดำเนินงานตามแนวทาง “สามพรานโมเดล” พบว่า อัตราการเกิด Severe PPH ลดลง คิดเป็น ร้อยละ 0

อภิปรายผลได้ว่า การพัฒนาระบบการพยาบาลในการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดช่วยลด อัตราการตกเลือดและตัดมดลูกหลังคลอด สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอด เกิดความร่วมมือในการดูแลและการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดในทีมสหสาขาของโรงพยาบาลและในภาคีเครือข่าย (พิกุล บัณฑิตพานิชชา และ นางลักขณ์ พลแสน, 2560) การพัฒนากระบวนการคัดกรองความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด โดยพัฒนาแบบคัดกรองเสี่ยงต่อภาวะตกเลือด และ กระบวนการพัฒนาทีมงาน มีความสำคัญที่นำสู่ความสำเร็จของโครงการนี้ อยู่ที่ความสามารถด้านการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็น สมรรถนะหนึ่งของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง (วรรณภา ปรามพาล, 2556) นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติการจะสาเหตุที่แตกต่างกัน อุบัติการณ์ตกเลือดหลังคลอดในหอผู้ป่วยสูติกรรมสามัญ สาเหตุหลักคือ รกหรือเศษรกค้าง (ศิริวรรณ วิเลิศ, 2559) การพัฒนารูปแบบการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการตกเลือดหลังคลอด จึงเป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ไม่ให้เกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด และภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงได้ (พิมลพันธ์ เจริญศรี, วาสนา สารการ, บาลิยา ไชยรา, 2560)

โดยสรุปแล้ว**สามพรานโมเดล** เป็นการปรับกระบวนการดูแลผู้คลอดตั้งแต่แรก
รับให้ปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด เหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาลชุมชน
โดยที่ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและสามารถเห็นผลได้จริง

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. กรณีผู้คลอดต่างชาติที่ไม่สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้ เจ้าหน้าที่อาจได้
ข้อมูลที่มีผลต่อปัจจัยเสี่ยงไม่ครบ จำเป็นต้องมีการดำเนินการปรับปรุงเพิ่มขีดจำกัดของ
ภาษาต่างชาติ ภาษาอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุม
2. ในกรณีที่ผู้ป่วยอยู่ในภาวะเจ็บปวดอย่างรุนแรง ไม่มีสติรับรู้การสื่อสาร อาจให้ข้อมูล
สำคัญไม่ครบ จึงต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งองค์ความรู้ของ พยาบาลและอุปกรณ์
ช่วยเหลือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานห้องคลอดทุกแห่งสามารถนำแนวทาง “สามพรานโมเดล” ไปปรับใช้ใน
บริบทภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ เช่น จัดทำ PIH Box เพื่อใช้ในภาวะครรภ์เป็นพิษ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- พิมลพันธ์ เจริญศรี, วาสนา สารการ และ บาลิยา ไชยรา. (2560). การพัฒนารูปแบบ
การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์เพื่อป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดระยะแรกใน
โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*,
35(3), 48–57.
- พิกุล บัณฑิตพานิชชา และ นางลักขณ์ พลแสน. (2560). การพัฒนาระบบการพยาบาลใน
การป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอด. *วารสารการแพทย์โรงพยาบาลศรีสะเกษ*
สุรินทร์ บุรีรัมย์, 32(2), 131–144.
- เฟื่องลดา ทองประเสริฐ. (2557). *ตำราภาวะฉุกเฉินทางสูติ – นรีเวช*. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- โณมพิลาต จงสมชัย. (2553). *ภาวะตกเลือดหลังคลอด Postpartum Hemorrhage*.
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- โรงพยาบาลสามพราน. (2561). *Clinical Tracer/ Clinical Quality Summary: การดูแล
รักษาผู้คลอดเพื่อป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอด (ภาวะตกเลือดหลังคลอด)*.
นครปฐม: ศูนย์พัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาลสามพราน.
- ณฐนนท์ ศิริมาศ. (2557). การพัฒนาระบบการดูแลหญิงตั้งครรภ์ในการป้องกันภาวะตก
เลือดหลังคลอดในโรงพยาบาลสกลนคร. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 32(2), 37–46.
- วรรณภา ปราบพาล และคณะ. (2556). การพัฒนากระบวนการคัดกรองความเสี่ยงต่อ
ภาวะตกเลือดหลังคลอด โรงพยาบาลบึงโขงหลง. บึงกาฬ: โรงพยาบาลบึงโขง
หลง.
- ศิริวรรณ วิเลิศ และคณะ. (2559). สถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตก
เลือด หลังคลอดในมารดาคลอดทางช่องคลอด ในหอผู้ป่วย สูติกรรมสามัญ
โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี. *วารสารพยาบาลสหราชอาณาจักรไทย*, 9(2), 179–190.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2557). *การรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนา
แห่งสหประชาชาติ(MDGs) ด้านสุขภาพของประเทศไทย ฉบับที่ 3*. นนทบุรี: สำนัก
นโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- WHO. (2014). *Trends in Maternal Mortality*. Switzerland: WHO.